

Generationskifte

Marts 2010



Indhold

Forord	1
1 Generationsskifte i levende live	3
2 Generationsskifte ved død	9
3 Værdiansættelse	13
4 Ændringer i virksomhedens juridiske struktur	15



Forord

Denne publikation har til formål at give et overblik over de centrale skatte- og afgiftsregler ved generationsskifte af virksomheder.

Overvejelser om et generationsskifte udskydes ofte, idet det uden den rette rådgivning kan være svært at skabe sig et overblik over de forskellige generationsskiftemuligheder. En af de væsentligste årsager hertil er, at et generationsskifte omfatter stillingtagen til en række komplicerede juridiske og økonomiske problemstillinger.

I den sammenhæng nævnes skatter og afgifter ofte som en af de væsentligste problemstillinger. I det følgende vil vi se nærmere på mulighederne for at gennemføre et generationsskifte i levende live og ved død, herunder mulighederne for overdragelse med succession. Endvidere vil vi kort beskrive nogle af de situationer, hvor det forud for et generationsskifte kan være hensigtsmæssigt at ændre virksomhedens juridiske struktur. Der vil kun blive foretaget en overordnet gennemgang af reglerne.

Der kan ikke opstilles en generel tidshorizont for, hvornår et generationsskifte bør iværksættes. Dog må det som udgangspunkt anses for en fordel at gennemføre et generationsskifte i levende live. Det er endvidere vores erfaring, at et generationsskifte, der gennemføres løbende, har større sandsynlighed for at blive en succes. Det skyldes blandt andet, at et løbende genera-

tionsskifte forbedrer mulighederne for at gennemføre et generationsskifte på det ledelsesmæssige og økonomiske plan. Tidshorizonten vil herudover være afhængig af de specifikke forhold i den enkelte virksomhed. I den forbindelse har det blandt andet stor betydning, om der er behov for at ændre på virksomhedens juridiske struktur. Det er på den baggrund ikke usædvanligt, at et generationsskifte strækker sig over en periode på fem til ti år.

Der er med virkning fra den 1. januar 2008 indført nye regler i arveloven med henblik på at lette generationsskifter. Testamentskompetencen er blevet udvidet væsentligt, og det er blevet muligt at testamentere en virksomhed til en arving, selvom virksomhedens værdi overstiger arvingens arvelod.

Endvidere er skattereglerne for generationsskifte i levende live og ved død med virkning fra den 1. januar 2009 blevet lempet. Kravene til en ”skattefri” overdragelse til nære medarbejdere er således blevet lempet, ligesom kravene til overdragelse af fast ejendom og aktier er blevet lempet.

Med skattereformen vedtaget i 2009 er det tidligere gældende krav om 3 års ejertid for selskabers skattefrie salg af aktier ophævet. Dermed er det blevet lettere og hurtigere at gennemføre en række ændringer i et selskabs juridiske struktur før et generationsskifte. Æn-

dringerne har virkning fra og med indkomståret 2010.

Det er vores håb, at de følgende sider vil inspirere Dem til i samarbejde med Deres rådgivere at planlægge et generationsskifte af Deres virksomhed. De er naturligvis velkommen til at henvende Dem til Grant Thornton, såfremt De

ønsker vores rådgivning i denne forbindelse. Grant Thornton kan, udover at tilbyde rådgivning om de skatte- og afgiftsretlige problemstillinger, tilbyde rådgivning om, hvorledes det ledelsesmæssige og økonomiske generationsskifte gennemføres bedst muligt.

Redaktionen er afsluttet marts 2010.

Denne publikation er udelukkende tiltænkt klienter i Grant Thornton og bør ikke erstatte specifik rådgivning. Som følge heraf frasiger vi os ethvert ansvar for tab, der måtte opstå som følge af handlinger foretaget på baggrund af information i denne publikation uden forudgående rådgivning fra os.

1. Generationsskifte i levende live

1.1. Skattepligtig overdragelse

Som udgangspunkt vil der ved en hel eller delvis overdragelse af en personligt ejet virksomhed eller aktierne i en virksomhed drevet i selskabsform blive udløst sædvanlig afståelsesbeskatning. Fortjeneste eller tab, der realiseres i forbindelse med salget af virksomheden / aktierne, skal derfor beskattes hos den hidtidige ejer.

Hvad enten et generationsskifte gennemføres ved overdragelse af en personligt ejet virksomhed eller en virksomhed drevet i selskabsform, stilles der således store krav til sælgers finansiering af skatten, ligesom der stilles store krav til købers finansiering af købesummen.

For at reducere dette finansieringsbehov kan det overvejes at gennemføre et løbende generationsskifte - en løbende overdragelse. En af fordelene herved er, at sælgers og købers finansieringsbehov fordeles ud over flere år. Ofte er det også lettere at gennemføre et ledelsesmæssigt generationsskifte, såfremt det tilvejebringes over en årrække.

En anden mulighed for at reducere køber og sælgers finansieringsbehov er at gennemføre overdragelsen med skattemæssig succession, jf. punkt 1.2. nedenfor.

1.2. Overdragelse med succession

En overdragelse med succession indebærer, at overdragelsen ikke udløser beskatning hos den hidtidige ejer af virksomheden. Køber succederer i den latente skat, der hviler på den overtagne virksomhed / de overtagne aktier. Dermed udskydes skattebetalingen indtil det tidspunkt, hvor køber sælger virksomhedens enkeltaktiver/aktierne.

Såfremt overdragelsen indeholder et gaveelement, vil køberens pris for virksomheden skulle nedsættes med en nærmere fastsat andel af den skat, som den hidtidige ejer slipper for at skulle betale. Det beløb, hvormed købesummen nedsættes, kaldes også en passivpost.



Hvis overdragelsen ikke indeholder et gaveelement, er det efter praksis muligt at reducere købesummen med en andel af den udskudte skat, der hviler på den overtagne virksomhed / de overtagne aktier.

Successionsreglerne gælder ved hel eller delvis overdragelse af en personligt ejet virksomhed eller en virksomhed drevet i selskabsform.

Adgangen til skattemæssig succession er begrænset til en meget snæver personkreds. Der kan således kun ske overdragelse med succession til børn, børnebørn, søskende, søskendes børn, samlevere samt til visse nære medarbejdere. Adoptivforhold og stedbørnsforhold ligestilles med naturligt slægtsforhold. En samlever skal have boet sammen med overdrager i mindst 2 år forud for overdragelsen. Ved en nær medarbejder forstås en person, der gennem de sidste 5 indkomstår forud for overdragelsen har været fuldtidsbeskæftiget i virksomheden eller et koncernforbundet selskab i et antal timer, der sammenlagt svarer til 3 års heltidsbeskæftigelse.

Af generelle betingelser, der skal være opfyldt for, at successionsreglerne kan benyttes, kan nævnes, at køberen skal være fuldt skattepligtig til Danmark, og at der skal kunne opgøres en skattepligtig fortjeneste på de overdragne aktiver/aktier.

Hvis der er tale om overdragelse af en personligt ejet virksomhed, gælder der særlige begrænsninger i adgangen til at overdrage fast ejendom med succession. Fast ejendom, som beskattes efter ejendomsavancebeskatningslovens regler, kan overdrages med succession, såfremt mere end 50 % af ejendommen anvendes i virksomheden. Anvendes mindre end 50 % af ejendommen i virksomheden, kan der kun succederes i den del af den latente skat, som forholdsmæssigt kan henføres til den af virksomheden

benyttede andel af ejendommen. En virksomhed, der består i udlejning af anden fast ejendom end nævnt i vurderingslovens § 33, stk. 1 og 7 (skov- og landbrugsejendomme), kan ikke overdrages med succession.



Hvis der er tale om en overdragelse af aktier, er det et krav, at den enkelte overdragelse omfatter minimum 1 % af aktiekapitalen i det pågældende selskab. Kravet om overdragelse af minimum 1 % af aktiekapitalen gælder ikke for aktier, der er anskaffet som led i næring. Kravet gælder heller ikke for andelsbeviser. Hvis aktierne er erhvervet i forbindelse med omdannelse af en personligt ejet virksomhed efter lov om skattefri virksomhedsomdannelse, gælder der særlige regler.

Der kan alene succederes i aktier i selskaber, der driver såkaldt reel erhvervsvirksomhed. Selskabet må således ikke i overvejende grad drive virksomhed med passiv pengeanbringelse i form af udlejning af fast ejendom eller besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende. Bortforpagtning af land- og skovbrugsejendomme, gartnerier, planteskoler og frugtplantager anses ikke som passiv pengeanbringelse. Egentlig næringsvirksomhed ved køb og salg af værdipapirer eller finansieringsvirksomhed er

ikke til hinder for at benytte successionsreglerne.

Vurderingen af, hvorvidt den erhvervsmæssige virksomhed i overvejende grad har bestået i de ovennævnte passive aktiviteter, er objektiveret. Reglen indebærer, at det anses for virksomhed med passiv pengeanbringelse, hvis mindst 75 % af indtægterne eller de samlede aktiver vedrører passiv pengeanbringelse.

Beregningen af om grænsen på 75 % er overskredet foretages ud fra gennemsnittet for de seneste 3 regnskabsår. Grænsen for aktiver skal tillige være opfyldt på tidspunktet for overdragelsen.

Afkastet og værdien af aktier i datterselskaber, hvori selskabet direkte eller indirekte ejer mindst 25 % af selskabskapitalen, medregnes ikke ved opgørelsen af de finansielle aktiver og indtægter. I stedet medregnes den del af datterselskabets aktiver og indtægter, som svarer til ejerforholdet.

1.3. Købesummens berigtigelse

I forbindelse med et generationsskifte i levende live kan købesummen enten berigtiges ved, at køber betaler fuldt vederlag for virksomheden / aktierne eller ved, at køber modtager en gave.

Skal køber betale fuldt vederlag, kan dette ske ved kontant betaling, ved løbende ydelser og / eller ved oprettelse af et gældsbrief.

Der er tale om løbende ydelser, når der hersker usikkerhed om ydelsens varighed eller ydelsens årlige størrelse, og når ydelsen løber ud over aftaleåret.

Den løbende ydelse skal kapitaliseres, og den kapitaliserede værdi udgør herefter henholdsvis købers og sælgers købesum og salgssum.

Anvendelse af løbende ydelser indebærer en likviditetsmæssig fordel for køber, idet køber ikke skal finansiere hele købesummen på købstidspunktet. For sælger vil der derimod som udgangspunkt være tale om en likviditetsmæssig ulempe, idet den kapitaliserede værdi skal beskattes hos sælger i salgsåret. Hvor der er tale om overdragelse af immaterielle aktiver, herunder goodwill, har sælger dog mulighed for at få rentefri henstand med skatten. Skatten skal herefter betales i takt med, at sælger modtager de løbende ydelser.

Oprettes der et gældsbrief, aftales det ofte, at lånet ydes på anfordringsvilkår, hvorved forstås, at långiver altid kan forlange lånet indfriet. Fordelen ved et anfordringstilgodehavende er, at selvom lånet ikke forrentes eller er lavt forrentet, så vil det som udgangspunkt ikke medføre indkomstskattepligt eller gaveafgiftspligt for køberen.



Ydes der en gave i forbindelse med overdragelsen, vil modtageren (køberen) enten blive indkomstskattepligtig

eller gaveafgiftspligtig af værdien af den modtagne gave. Omfattet af den gaveafgiftspligtige kreds er den nære familie, herunder børn, stedbørn, børnebørn, svigerbørn og samlevere.

Gaveafgiften udgør 15 % af den del, der overstiger et reguleret grundbeløb på kr. 58.700 (2010) for børn, stedbørn, børnebørn og samlevere (efter mere end 2 års samliv). For svigerbørn udgør gaveafgiften 15 % af den del, der overstiger et reguleret grundbeløb på kr. 20.500 (2010). Såfremt overdragelsen gennemføres med succession, er der som nævnt ovenfor i punkt 1.2. mulighed for at beregne en passivpost, som skal fragå i forbindelse med opgørelsen af det gaveafgiftspligtige beløb.

Opmærksomheden skal henledes på, at søskende og søskendes børn ikke er omfattet af den gaveafgiftspligtige kreds. Såfremt der ydes en gave mellem søskende eller til søskendes børn, skal der derfor betales indkomstskat af gавens værdi. Det samme gælder, såfremt der ydes en gave i forbindelse med et generationsskifte til en nær medarbejder. Gennemføres overdragelsen med succession, er der mulighed for at beregne en passivpost, som skal fragå i forbindelse med opgørelsen af det skattepligtige beløb.

1.4. Indskud på en pensionsordning

For personer, der har drevet selvstændig virksomhed eller virksomhed i selskabsform, er der indført adgang til at oprette en særlig pensionsordning i forbindelse med, at virksomheden sælges eller lukkes.

Reglerne medfører i praksis, at beskattningen ved salg af virksomhe-

den / aktierne udskydes indtil det tidspunkt, hvor pensionen kommer til udbetaling. Den skattepligtige fortjeneste ved salg af virksomhedens enkeltaktiver / aktierne nedsættes således med indskuddet på pensionsordningen.

Det er en betingelse for at anvende reglerne, at den erhvervsdrivende i en periode på mindst 10 år inden for de seneste 15 år har drevet selvstændig erhvervs-mæssig virksomhed eller har været hovedaktionær i et selskab, der driver erhvervs-mæssig virksomhed. Endvidere er det en betingelse, at den erhvervsdrivende er over 55 år ved virksomhedsophøret, samt at der er tale om en pensionsordning med løbende udbetaling, en rateforsikring eller en rateopsparingsordning.



Den særlige ophørspension er forbeholdt personer, der har drevet såkaldt reel erhvervsvirksomhed. Erhvervsvirksomheden må således ikke i overvejende grad have været virksomhed med passiv pengeanbringelse i form af udlejning af fast ejendom eller besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende. Bortforpagtning af land- og skovbrugsejendomme, gartnerier, planteskoler og frugtplantager anses ikke som passiv pengeanbringelse. Egentlig nærings-

virksomhed ved køb og salg af værdipapirer eller finansieringsvirksomhed er heller ikke til hinder for at benytte reglerne om ophørspension.

Vurderingen af, hvorvidt en persons erhvervmæssige virksomhed i overvejende grad har bestået i de ovennævnte passive aktiviteter, er objektiveret. Reglen indebærer, at det anses for virksomhed med passiv pengeanbringelse, hvis mindst 75 % af indtægterne eller aktiverne vedrører passiv pengeanbringelse eller udlejning af fast ejendom. Beregningerne af, om grænsen på 75 % er overskredet, foretages ud fra gennemsnittet for de seneste 3 regnskabsår. Der

foreligger også passiv virksomhed, hvis mere end 75 % af aktiverne vedrører passiv pengeanbringelse på overdragelsestidspunktet. Endvidere må den erhvervmæssige virksomhed ikke have bestået i udlejning af afskrivningsberettigede driftsmidler eller skibe eller have haft mere end 10 ejere, medmindre sælgeren har deltaget i virksomhedens drift i væsentligt omfang.

Når ovennævnte betingelser er opfyldt, kan sælgeren højst indbetale et reguleret beløb på kr. 2.507.900 (2010) på pensionsordningen. For en nærmere gennemgang af reglerne henvises til vores publikation "Pensionsbeskatning".

2. Generationsskifte ved død

2.1. Arvefølgen

Der er også mulighed for at gennemføre et generationsskifte ved død. Gældende regler om deling af et fællesbo med en efterlevende ægtefælle og udbetaling af arv til ægtefælle og livsarvinger kan imidlertid vanskeliggøre et generationsskifte af et dødsbo. Havde afdøde formuefællesskab, udtager den efterlevende ægtefælle forlods halvdelen af den fælles formue, mens den anden halvdel tilfalder arvingerne. Er der ikke oprettet testamente, tilfalder halvdelen af arven efter afdøde den efterlevende ægtefælle, mens den anden halvdel - svarende til en fjerdedel af fællesboet - tilfalder børnene.



Er et barn afgået ved døden, træder dets børn i dets sted (afdødes børnebørn). Afdødes børn og børnebørn kaldes livsarvinger. Efterlader afdøde sig ingen børn, men en ægtefælle, er ægtefællen enarving. Efterlader afdøde sig hverken ægtefælle eller livsarvinger, arver afdødes forældre. Er forældrene døde,

arver afdødes eventuelle søskende eller disses børn (afdødes nevøer og niecer). Har afdøde ingen søskende m.v., arver afdødes bedsteforældre eller deres eventuelle børn (afdødes morbror, moster, farbror eller faster). Efterlader afdøde sig ingen af ovennævnte, tilfalder arven staten.

Såfremt virksomheden skal tilfalde en bestemt person - det gælder hvad enten, der er tale om en person, som er omfattet af den legale arvefølge, jf. ovenfor, eller ej - så er det nødvendigt, at der oprettes et testamente, hvoraf fremgår, hvem der skal arve (have fortrinsret til) virksomheden / aktierne. Opmærksomheden skal i den forbindelse henledes på, at arveloven indeholder begrænsninger med hensyn til, hvor meget afdøde kan testamentere over. Efterlader afdøde sig således en ægtefælle og / eller livsarvinger, kan han / hun som udgangspunkt kun testamentere over 3/4 af sit bo. Det er dog muligt at begrænse arven til hver livsarving til kr. 1.080.000 (2010), hvorfor testationskompetencen reelt overstiger 3/4 af arven i boet af en vis størrelse.

2.2. Dødsboets skattemæssige stilling

Et skattepligtigt dødsbo succederer i afdødes skattemæssige stilling. Når boet har en vis størrelse, og den eventuelle efterlevende ægtefælle ikke overtager boet til hendsiden i uskiftet bo, er

dødsboet efter afdøde selvstændigt skattepligtigt.

Dødsboer, der er selvstændige skatte-subjekter, opdeles skattemæssigt i dødsboer, der er fritaget for dødsbobe-skatning, og dødsboer, der ikke er fritaget for dødsbobe-skatning. Et dødsbo er fritaget for beskatning, hvis aktiverne i den endelige boopgørelse ikke overstiger et reguleret grundbeløb på kr. 2.595.100 (2010), og nettoformuen ikke overstiger et reguleret grundbeløb på kr. 2.595.100 (2010). Ved opgørelsen af aktivmassen skal der bortses fra værdien af et parcelhus, ejerlejlighed eller sommerhus, der har været beboet af afdøde eller dennes husstand. Var afdøde gift ved dødsfaldet, skal ægtefællernes samlede formue ligge under beløbsgrænserne. Den efterlevende ægtefælles særeje skal ikke medregnes. Skatten af dødsboets skattepligtige indkomst er 50 %.

Såfremt dødsboet udlodder aktiver, herunder en hidtil personligt ejet virksomhed eller en virksomhed drevet i selskabsform, til en arving, vil dødsboet som udgangspunkt skulle betale sædvanlig afståelsesbeskatning. Fortjeneste eller tab, der realiseres i forbindelse med udlodningen, skal derfor beskattes i dødsboet.

Dødsboet skal endvidere betale boafgift af aktivernes handelsværdi med fradrag af gæld, herunder de boudgifter, som har været afholdt ved boets behandling samt udgifterne til begravelse og indkomstskat på lignet boet.

Boafgiften afhænger af, hvilken personkreds arvingerne tilhører. Afdødes

børn, stedbørn og disses børn, forældre, svigerbørn, personer, som har været samlevende med afdøde i mere end 2 år, afdødes fraseparerede ægtefælle og plejebørn er omfattet af den laveste boafgiftssats på 15 % af dødsboets værdier over et reguleret grundbeløb på kr. 264.100 (2010). Arv til andre personer, foreninger eller selskaber pålægges en tillægsboafgift på 25 %, således at afgiftsbelastningen reelt kommer til at udgøre 36,25 %. Arv til ægtefæller pålægges normalt ikke boafgift.



Dødsboet kan for at undgå beskatning vælge at gennemføre en arveudlodning af en hidtil personligt ejet virksomhed eller en virksomhed drevet i selskabsform med skattemæssig succession. Dødsboet kan endvidere overdrage virksomheden eller selskabet med skattemæssig succession til en nær medarbejder, selvom medarbejderen ikke er arving i dødsboet, jf. punkt 2.3. nedenfor.

2.3. Arveudlodning med succession

En arveudlodning med succession indebærer, at udlodningen ikke udløser beskatning hos dødsboet. Arvingen succederer i den latente skat, der hviler på den udloddede virksomhed / de udloddede aktier. Dermed udskydes skattebetalingen indtil det tidspunkt, hvor

arvingen sælger virksomhedens enkeltaktiver eller aktierne.

Det indgår som en del af successionsreglerne, at arvets værdi og dermed det beløb, hvoraf der skal betales boafgift, nedsættes med en nærmere fastsat andel af den skat, som dødsboet ikke skal betale (en passivpost).

Ifølge nyere praksis synes det endvidere at være muligt at reducere udlægsværdien med en andel af den udskudte skat, der hviler på den overdragne virksomhed / de overdragne aktier.

Successionsreglerne gælder ved hel eller delvis udlodning af en hidtil personligt ejet virksomhed eller en virksomhed drevet i selskabsform.

Af generelle betingelser, der skal være opfyldt for, at successionsreglerne kan benyttes, kan nævnes, at succession kun kan forekomme i skattepligtige boer. Succession er endvidere begrænset til udlodninger eller nærmere bestemte salg til fysiske personer, således at juridiske personer ikke kan modtage arveudlodninger med succession. De aktiver / aktier, hvori der skal succederes, skal som udgangspunkt svare til den del af boet, som arvingen er berettiget til. Børn og andre nære familiemedlemmer samt nære medarbejdere kan dog succedere, selvom aktiverne/aktiernes værdi overstiger den pågældendes arv. Endelig skal arvingen være fuldt skattepligtig her i landet, og der skal kunne opgøres en skattepligtig fortjeneste på de udloddede aktiver/aktier.

Hvis der er tale om arveudlodning af en personligt ejet virksomhed, gælder der ligesom ved succession i levende live

særlige begrænsninger i muligheden for at udlodde fast ejendom med succession til andre arvinger end den efterlevende ægtefælle. Fast ejendom, som beskattes efter ejendomsavancebeskatningslovens regler, kan udloddes med succession, hvis mere end 50 % af ejendommen anvendes i virksomheden. Anvendes mindre end 50 % af ejendommen i virksomheden, kan der kun succederes i den del af den latente skat, som forholdsmæssigt kan henføres til den del af ejendommen, der benyttes i virksomheden. En virksomhed, der består i udlejning af anden fast ejendom end nævnt i vurderingslovens § 33, stk. 1 og 7 (skov- og landbrugsejendomme), kan ikke udloddes med succession.

Hvis der er tale om en overdragelse af aktier til andre end den efterlevende ægtefælle, er det et krav, at den enkelte overdragelse omfatter minimum 1 % af aktiekapitalen i det pågældende selskab. Der kan ikke succederes i aktier og investeringsforeningsbeviser m.v. udstedt af et investeringsselskab. Herudover kan der ikke succederes i aktier i selskaber, der driver passiv virksomhed. Selskabet må således ikke i overvejende grad drive virksomhed med passiv pengeanbringelse i form af udlejning af fast ejendom eller besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende. Bortforpagtning af land- og skovbrugsejendomme, gartnerier, planteskoler og frugtplantager anses ikke som passiv pengeanbringelse. Egentlig næringsvirksomhed ved køb og salg af værdipapirer eller finansieringsvirksomhed er ikke til hinder for at benytte successionsreglerne.



Vurderingen af, hvorvidt en persons erhvervsvirksomhed i overvejende grad har bestået i de ovennævnte passive aktiviteter, er objektiveret. Reglen indebærer, at det anses for virksomhed med passiv pengeanbringelse, hvis

mindst 75 % af indtægterne eller de samlede aktiver vedrører passiv pengeanbringelse. Beregningen af, om grænsen på 75 % er overskredet, foretages ud fra gennemsnittet for de seneste 3 regnskabsår. Grænsen for aktiver skal tillige være opfyldt på tidspunktet for overdragelsen. Afkastet og værdien af aktier i datterselskaber, hvori selskabet direkte eller indirekte ejer mindst 25 % af aktiekapitalen m.v. medregnes ikke. I stedet medregnes den del af datterselskabets indtægter og aktiver, som svarer til ejerforholdet.

3. Værdiansættelse

Et af de forhold, der har stor interesse i forbindelse med gennemførelse af et generationsskifte, er, hvorledes virksomheden skal værdiansættes.

Ved overdragelse mellem interesseforbundne parter, eksempelvis fra far til søn, er det grundlæggende udgangspunkt, at overdragelsen skal gennemføres til handelsværdier. Imidlertid er det

ofte vanskeligt at finde handelsværdierne for virksomhedens enkeltaktiver/aktierne. Det skyldes, at der normalt ikke er foretaget sammenlignelige salg. Skattemyndighederne har på den baggrund udarbejdet vejledende beregningsregler til brug for værdiansættelser af en række forskellige typer aktiver, herunder eksempelvis goodwill, fast ejendom og aktier.

4. Ændringer i virksomhedens juridiske struktur

4.1. Indledning

Inden der gennemføres et generationsskifte, skal vi, hvad enten der er tale om en personligt ejet virksomhed eller en virksomhed drevet i selskabsform, anbefale, at det overvejes, om ændringer af virksomhedens juridiske struktur kan lette det forestående generationsskifte.

Afhængig af, hvordan generationsskiftet ønskes gennemført, er der flere forskellige muligheder for at tilpasse strukturen. I det følgende vil vi se nærmere på nogle af de organisatoriske ændringer, der kan overvejes.

4.2. Organisatoriske ændringer af personligt ejede virksomheder

Såfremt den virksomhed, der ønskes generationsskiftet, er en personligt ejet virksomhed, er der som udgangspunkt to muligheder. Enten kan den samlede virksomhed eller en ideel andel af virksomheden overdrages til den nye medejer. Såfremt der overdrages en ideel andel, etableres der et interessentskab mellem den eksisterende og den nye medejer.

Det er normalt væsentligt nemmere at generationsskifte en virksomhed drevet i selskabsform end eksempelvis en enkeltmandsvirksomhed eller et interessentskab. Optagelse af medejere i aktie- eller anpartsselskaber kan således som udgangspunkt ske skattefrit ved disses

tegning af aktier / anparter i forbindelse med en kapitalforhøjelse, ligesom en aktionær kan udtræde uden skattemæssige konsekvenser for de tilbageværende aktionærer. Det skal ses i sammenhæng med, at optagelse af en medejer i en enkeltmandsvirksomhed eller et interessentskab vil have skattemæssige konsekvenser for den eller de oprindelige ejere af virksomheden, ligesom en medejer udtræden af et interessentskab vil have skattemæssige konsekvenser for de tilbageværende interessenter.



Hertil kommer, at der ved generationsskifte til en, der allerede er medejer, skabes en øget fleksibilitet, hvis virksomheden drives i selskabsform. Det skyldes, at den eller de aktionærer, der ønsker at sælge deres aktier i selskabet, enten kan gøre det til den pågældende medejer (aktionær) eller til selskabet

selv. Fremgangsmåden med salg til selskabet selv er blandt andet hensigtsmæssig, hvor den aktionær, hvortil generationsskiftet skal gennemføres, ikke kan finansiere et køb af aktierne.

Ved salg til selskabet selv vil betalingen til de sælgende aktionærer som udgangspunkt skulle beskattes som udbytte. For selskaber, der opfylder betingelserne for at modtage skattefrit udbytte (dvs. et holdingselskab, som ejer mindst 10 % af aktiekapitalen i datterselskabet), vil et salg til selskabet selv kunne ske uden skattemæssige konsekvenser.

Personaktionærer er henvist til at søge dispensation til beskatning efter aktieavancebeskatningslovens almindelige regler. Hvis de ikke får dispensation, vil de ikke kunne få fradrag for deres anskaffelsessum for aktierne i forbindelse med opgørelse af den skattepligtige fortjeneste. Dispensation gives normalt kun til aktionærer, der afstår samtlige aktier og dermed opgiver al indflydelse i selskabet.

Under henvisning til ovennævnte kan det, inden et generationsskifte gennemføres, være en fordel at omdanne den personligt ejede virksomhed til et selskab. En omdannelse af en personligt ejet virksomhed til et selskab kan enten ske ved en skattepligtig eller skattefri overdragelse.

4.2.1. Skattepligtig virksomhedsomdannelse

En omdannelse til et selskab vil som udgangspunkt udløse sædvanlig afståelsesbeskatning. En overdragelse af en personligt ejet virksomhed til et aktie- eller anpartsselskab sidestilles i det hele med et sædvanligt salg til en uafhængig tredjemand.

Fortjeneste eller tab, der realiseres i forbindelse med omdannelsen, beskattes hos den hidtidige ejer. For så vidt angår selskabet, vil dets skattemæssige anskaffelsessum for virksomheden afhænge af overdragelsessummen. Vederlaget for de enkelte aktiver udgør selskabets fremtidige afskrivningsgrundlag.

Udover den ulempe, der er forbundet med, at en skattepligtig virksomhedsomdannelse udløser skat, vil en skattepligtig virksomhedsomdannelse indebære en likviditetsmæssig ulempe for den hidtidige ejer. Modtager den hidtidige ejer således ikke delvist vederlag i kontanter, så modtager han heller ikke et vederlag, der kan finansiere den skat, der forfalder i forbindelse med omdannelsen.

4.2.2. Skattefri virksomhedsomdannelse

Lov om skattefri virksomhedsomdannelse giver under forudsætning af, at en række betingelser er opfyldt, mulighed for, at en personligt ejet virksomhed eller et interessentskab kan omdannes til et aktie- eller anpartsselskab, uden at der ved omdannelsen udløses skat. Lovens nærmere betingelser vil ikke blive gennemgået.

Såfremt omdannelsen gennemføres som en skattefri virksomhedsomdannelse, sker overdragelsen af virksomheden til selskabet med succession. Der udløses derfor ingen afståelsesbeskatning hos den hidtidige personlige ejer, idet selskabet indtræder i den hidtidige ejers skattemæssige stilling i henseende til afskrivninger, anskaffelsessum, -hensigt og -tid.

Anskaffelsessummen for de i forbindelse med omdannelsen modtagne aktier opgøres som handelsværdien af de overførte aktiver og passiver fratrukket den skattepligtige fortjeneste, der ville være opnået ved et sædvanligt salg af virksomheden. Dette er årsagen til, at der kan blive tale om, at den skattemæs-

sige anskaffelsessum for aktierne bliver negativ.

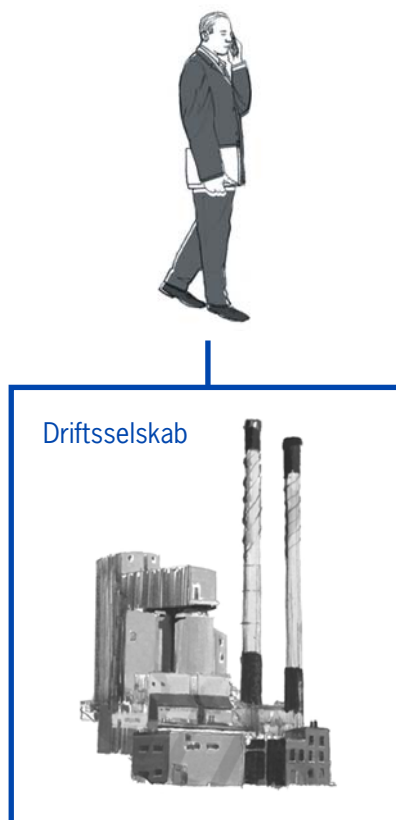
Den skattefritagelse, der opnås i forbindelse med omdannelsen, er alene udtryk for en udsat beskatning. Beskatning indtræder ved selskabets senere afståelse af de overtagne aktiver eller ved aktionærens afståelse af de modtagne aktier.

4.2.3. Fremtidig ejerstruktur:

Før:



Efter:



4.3. Organisatoriske ændringer af virksomheder i selskabsform

Drives virksomheden i selskabsform, bør det overvejes, om det er hensigtsmæssigt at gennemføre en omstrukturering af selskabet eller koncernen, inden

et generationsskifte gennemføres. Omstruktureringen kan ske i form af en aktieombytning, tilførsel af aktiver, fusion eller spaltning.

De nævnte omstruktureringsmuligheder kan gennemføres både som skattepligtige eller skattefrie transaktioner. Gennemføres de som skattefrie transaktioner, vil de kunne gennemføres både med og uden tilladelse fra SKAT. (En skattefri fusion kan dog alene gennemføres uden tilladelse fra SKAT). En skattefri omstrukturering vil normalt forudsætte, at generationsskiftet planlægges i god tid, idet reglerne på området normalt gør det nødvendigt, at generationsskiftet planlægges med en tidshorisont på mindst 3 år.

Set ud fra et generationsskiftesynspunkt skal vi i det følgende kort opregne nogle af fordelene ved de forskellige omstruktureringsmuligheder. For en nærmere gennemgang af ovennævnte omstruktureringsmuligheder henvises til vores publikation ”Omstruktureringer”.

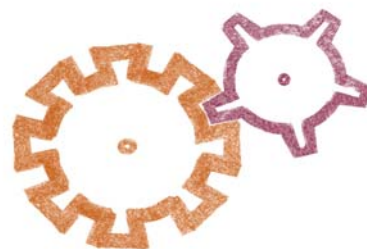
4.3.1. Aktieombytning

En eller flere aktionærer kan etablere et holdingselskab ved at overdrage aktierne i et driftsselskab til et nystiftet eller allerede eksisterende (holding)selskab mod at modtage aktier i holdingselskabet samt eventuelt et kontant vederlag. Herved skabes en holdingselskabskonstruktion, hvor de to selskaber tilsammen danner en koncern med holdingselskabet som moderselskab for driftsselskabet.

I forbindelse med et generationsskifte er det ofte et problem for den nye ejer at skabe den fornødne finansiering til brug for investering i aktier. Det er derfor hensigtsmæssigt, hvis der skabes en struktur, der sikrer, at hele eller dele af de oparbejdede værdier (likvid egenka-

pital m.v.) kan udloddes forud for, at en eventuel ny ejer skal investere i selskabet. Dette muliggør en holdingstruktur derved, at likvider, som ikke er nødvendige til at finansiere driftsselskabets aktiviteter, kan udloddes skattefrit til holdingselskabet. Herved reduceres egenkapitalen i driftsselskabet, hvilket skaber mindre krav til den finansiering, som en ny ejer skal præstere.

Yderligere skaber en holdingstruktur den fleksibilitet, at der består mulighed for enten at sælge driftsselskabet ved overdragelse af aktier direkte til den nye ejer, at sælge aktierne til selskabet selv eller at sælge aktiviteten ud af driftsselskabet.



4.3.2. Tilførsel af aktiver

Et driftsselskab kan etablere et datterselskab ved at tilføre driftsselskabets aktiver og passiver til et nystiftet eller eksisterende datterselskab mod at modtage aktier samt eventuelt et kontant vederlag. Herved bliver det oprindelige driftsselskab som udgangspunkt holdingselskab for datterselskabet. Det bemærkes, at der ved en skattefri tilførsel af aktiver ikke kan ske hel eller delvis vederlæggelse i kontanter, idet der stilles krav om, at det indskydende selskab modtager fuldt vederlag i aktier eller anparter i datterselskabet.

Forudsat samtlige aktiver og passiver overdrages til datterselskabet, skabes der på samme måde som ved en aktieombytning en holdingselskabskonstruktion. En af fordelene ved en tilførsel af aktiver set i forhold til en aktieombytning er dog, at en tilførsel af aktiver kan begrænses til at omfatte den del af den hidtidige drift, som den nye ejer skal være medejer af.

4.3.3. Fusion

To eller flere selskaber kan sammenmeltes til ét selvstændigt selskab ved en fusion enten derved, at et eller flere selskaber overdrager samtlige aktiver og passiver til et allerede eksisterende selskab, hvorefter det / de indskydende selskaber ophører med at eksistere, eller at to eller flere selskaber overdrager samtlige aktiver og passiver til et nystiftet selskab, hvorefter de indskydende selskaber ophører med at eksistere. Aktionærerne i det / de indskydende selskaber modtager i forbindelse med overdragelsen aktier i det modtagende selskab samt eventuelt et kontant vederlag.

Såfremt der ønskes gennemført et generationsskifte med ejeren af en allerede eksisterende virksomhed drevet i selskabsform, kan en fusion være med til at lette et sådant generationsskifte. En fusion med et andet selskab er således som oftest både økonomisk og organisatorisk lettere at gennemføre end en sædvanlig aktivitets- eller aktieoverdragelse. Det skyldes blandt andet, at en fusion kan gennemføres skattefrit.

4.3.4. Spaltning

Et selskab kan opdeles i flere selskaber ved en spaltning enten derved, at et selskab uden opløsning overdrager en

afgrænset del af driftsaktiviteten til et eller flere nystiftede eller eksisterende selskaber (delvis spaltning / grenspaltning), eller at et selskab overdrager samtlige aktiver og passiver til to eller flere nystiftede eller eksisterende selskaber, hvorefter det indskydende selskab ophører med at eksistere (ophørs-spaltning). Aktionærerne i det indskydende selskab modtager aktier i det / de modtagende selskaber samt eventuelt et kontant vederlag.

En spaltning forøger umiddelbart mulighederne for at gennemføre et hensigtsmæssigt og effektivt generationsskifte. I forbindelse med en spaltning kan den fremtidige drift således overdrages til et nyt selskab, hvor den nye medejer ligeledes bliver aktionær.

Samtidig bevares hele eller dele af de oparbejdede værdier (likvid egenkapital m.v.) i det indskydende selskab, dvs. hos den oprindelige ejer. Herved reduceres egenkapitalen i det fremtidige driftsselskab, hvilket skaber mindre krav til den finansiering, som en ny medejer skal præstere.

En spaltning er herudover både økonomisk og organisatorisk lettere at gennemføre end en sædvanlig aktivitets- eller aktieoverdragelse. Det skyldes blandt andet, at en spaltning kan gennemføres skattefrit. Set i forhold til en fusion har en spaltning den fordel, at der er mulighed for kun at lade en afgrænset del af det oprindelige driftsselskabs aktiver og passiver indgå i spaltningen.

Endelig skaber en spaltning den fleksibilitet, at der består mulighed for enten

at sælge driftsselskabet ved overdragelse af aktier eller at sælge aktiviteten ud af driftsselskabet.



granthornton.dk

Statsautoriseret Revisionsaktieselskab

Stockholmsgade 45 . DK 2100 København Ø
Tlf. 35 27 11 00 . Fax 35 27 11 01
Hjulgagervej 8 K . DK 7100 Vejle
Tlf. 76 43 25 00 . Fax 76 43 25 01